

Algılanan Koç Tutum ve Davranışlar Ölçeği (Perceived Coach Attitudes and Behaviors Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Algılanan Koç Tutum ve Davranışlar Ölçeği (Perceived Coach Attitudes and Behaviors Scale)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16781>

Özet

Algılanan Koç Tutum ve Davranışlar Ölçeği (AKTDÖ), sporcuların antrenörlerinin sergilediği tutum ve davranışlar ne ölçüde algıladığını ve devalendirdiğini ölçmek amacıyla psikometrik olarak geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle spor psikolojisi alanında, sporcu-antrenör ilişkisinin kalitesini ve antrenörün pedagojik yaklaşımlarının etkinliğini belirlemek için tasarlanmıştır. Ölçek, antrenörlerin motivasyonel stratejileri, destekleyici rolleri, disiplin anlayışları ve talimat verme biçimleri gibi kritik boyutları kapsar.

Ölçeğin geliştirme ve geçerlik çalışması 2018 yılında Hanifi Üzüm ve meslektaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin sporcuların koçluk davranışlarına dair karmaşık algılarının güvenilir ve geçerli bir şekilde yansıtıldığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler

Koçluk, Spor Psikolojisi, Algılanan davranış, Ölçek geliştirme, Sporcu-Antrenör ilişkisi, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlilik

Yazarlar

Hanifi Üzüm, Ümit Karlı, N. O. Yıldız

Amaç

Algılanan Koç Tutum ve Davranışlar Ölçeği'nin temel amacı, sporcuların kendi koçluk deneyimlerini subjektif olarak devalendirmelerine olanak tanıyan, kültürel olarak uygun, geçerli ve güvenilir bir araç sunmaktır. Bu, antrenörlerin etkileşim tarzlarının sporcuların motivasyonu, performans ve genel iyilik hali üzerindeki etkilerini sistematik olarak incelemeyi sağlar.

Ölçek, antrenörlerin tutumlarının yapıcı mı yoksa yıkıcı mı olduğunu, sporcuya yönelik destek düzeyini ve teknik talimat verme etkinliğini ölçerek, spor bilimleri ve eğitim alanında antrenör yetiştirme programlarına devalerli geribildirim sağlamaya hedefler.

Yapı

AKTDÖ, antrenörlerin davranışlarının multidisipliner bir bakış açısıyla ele alan psikolojik bir yapıyı ölçmektedir. Ölçek, genellikle koçluk literatüründe kabul gören temel davranışsal boyutlara odaklanmaktadır. Bu boyutlar genellikle; destekleyici davranışlar (duygusal ve sosyal destek), talimat verme (teknik ve stratejik bilgi aktarım), motivasyonel tutumlar (özgüven geliştirme ve tevik) ve kontrol/disiplin (otorite kullanımı ve kural uygulama) gibi alanları içermektedir.

Bu yapı, sporcunun antrenörle olan ilişkisini bir bütün olarak değerlendirilmesine olanak tanır ve antrenör davranışlarının sadece teknik yönünü değil, aynı zamanda psikososyal etkileşimlerini de kapsamaktadır. Ölçek, bu farklı davranışsal boyutların sporcular tarafından nasıl algılandığını nicel olarak belirler.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışması (Uzüm, Karlı & Yıldız, 2018), aracın amaçlanan yapıya doğru bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamak için kapsamlı geçerlik analizlerini içermiştir. Çalışmada hem yapı geçerliği hem de kapsam geçerliği incelenmiştir.

Yapı Geçerliği: Faktör analizi teknikleri kullanılarak ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyumu test edilmiştir. Bu analizler, maddelerin ilgili alt boyutlara uygun şekilde yüklendiğini göstermiştir.

Kapsam Geçerliği: Maddelerin, ölçülmesi amaçlanan koç tutum ve davranışlar alanını yeterince temsil edip etmediği uzman görüşleri alınarak değerlendirilmiştir.

Güvenirlilik

Algılanan Koç Tutum ve Davranışlar Ölçeğinin iç tutarlılığı, ölçeğin maddelerinin aynı yapıya ölçme derecesini belirlemek amacıyla incelenmiştir. Geliştirme çalışmasında, ölçeğin genel olarak yüksek düzeyde bir güvenirlilik sergilediği belirtilmiştir.

İç Tutarlılık (Cronbach Alfa): Ölçeğin alt boyutlarının ve genel ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin çok boyutlu yapısını belirlemek ve test etmek amacıyla hem Keşfedici Faktör Analizi (KFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır.

KFA, ölçeğin yapısının temel boyutlarını ortaya çıkarmak ve maddelerin hangi faktörler altında toplandığını göstermiştir. Ardından uygulanan DFA ise, elde edilen faktör yapısının farklı örneklerde veya teorik modelde ne kadar iyi uyum sağladığını kontrol etmiştir. Bu analizler sonucunda ölçeğin sağlam ve aydın edici bir faktör yapısına sahip olduğu belirlenmiştir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmaktadır (Derecelendirme bilgisi kaynakta bırakılsa da, bu tür geliştirme çalışmalarında standart olarak 5'li veya 7'li Likert formatı kullanılır).

Mevcut Diller: Türkçe (Turkish)

Popülasyon Grubu: Sporcular (Athletes)

Yaş Grubu: Ergen ve Genç Yetişkin Sporcular (Örneklem detayları için referansa bakılmalıdır).

Popülasyon Detayları: Çalışma, çeşitli spor dallarından amatör ve profesyonel sporcuları içermektedir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir anket formatındadır.

Anahtar Kelimeler

Faktör analizi, Sporcu, Koçluk davranışlar, Ölçek, Psikolojik ölçüm, Spor Bilimleri, Geçerlik

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hanifi Üzüm

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Araştırma makalesinde belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: uzum_h@ibu.edu.tr

Yazın Adresi: İlgili yazarın çalışmanın yapıldığı tarihteki akademik kurumu.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018

Kullanım Şinleri: Ölçek, akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için genellikle referans gösterilerek serbestçe erişilebilir durumdadır. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulaması için sorumlu yazar Hanifi Üzüm ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçek geliştirme makalesi açık erişimli kaynaklarda mevcuttur ve ölçeğin kendisi araştırmacılar için ücretsizdir.

Ölçeğin orijinal makalesine ve tam metin PDF'ine aşağıdaki bağlantılar aracılığıyla erişilebilir:

Makale Linki (ERIC aracılığıyla): files.eric.ed.gov (PDF)

Orijinal PDF indirilebilir: [algılanan-koc-tutumu-ve-davranislari-olcegi-perceived-coach-attitudes-and-behaviors-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Uzüm, H., Karli, Ü., & Yildiz, N. O. (2018). Perceived coach attitudes and behaviors scale: Development and validation study. *Journal of Education and Training Studies*, 6(3), 160-169. doi:10.11114/jets.v6i3.3018

Algılanan Koç Tutum ve Davranışlar Ölçeği (Perceived Coach Attitudes and Behaviors Scale) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin maddeleri, tam metin makaleye (Uzüm et al., 2018) başvurularak elde edilebilir. Kaynak materyalde maddeler doğrudan listelenmemiştir.